

**၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ Mini Budget ကာလအတွင်း
ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ ဆန်၊ ဆန်ကွဲတင်ပို့မှု လျော့နည်းရသည့် အကြောင်းရင်းများအား
လေ့လာသုံးသပ်တင်ပြချက်**

နိဒါန်း

၁။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆန်တင်ပို့သောနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ နှစ်စဉ်ဆန်များကို ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့လျှက်ရှိရာ ကမ္ဘာ့ဆန်ဈေးကွက်တွင် ဆန်တင်ပို့သောနိုင်ငံ ၁၈၁ နိုင်ငံရှိသည့်အနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပမာဏအားဖြင့် တင်ပို့မှုတွင် အဆင့် ၂၈ နှင့် တန်ဖိုးအားဖြင့် တင်ပို့မှုတွင် အဆင့် ၃၁ ခြံ့ရှိနေပါသည်။ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် (၅)နှစ်တာကာလအတွင်း ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ ဆန်တင်ပို့မှုမှာ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တန်ချိန် ၁.၂၂ သန်းအား အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၃၈၃.၇၅၃ သန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆန်ကွဲတင်ပို့မှုမှာ တန်ချိန် ၀.၅၂ သန်းအား အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၁၃၃.၄၇၄ ဖြင့်လည်းကောင်း အများဆုံးတင်ပို့ခဲ့ပါသည် (Source: Tradedata.com.local)။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁)ရက်မှ စက်တင်ဘာလ(၃၀)ရက်အထိ Mini Budget ကာလတွင် ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ ဆန်၊ ဆန်ကွဲတင်ပို့မှုမှာ ယခင်နှစ် ကာလတူထက် ၇၅% ခန့် လျော့နည်းတင်ပို့ခဲ့သည့်အပေါ် လေ့လာသုံးသပ်တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဆန်၊ စပါး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် ထွက်ရှိမှုအခြေအနေ

၂။ ၂၀၁၇ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ စိုက်ဧက ၁၅၆၆၂၄၉၇ ရှိရာမှ ၂၀၁၈ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလတွင် ၁၅၆၃၅၈၄၄ ဧကအထိ အနည်းငယ်ကျဆင်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပြီး၊ ၂၀၁၇ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ တစ်ဧကပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၈၉ ဒသမ ၀၉ တင်း၊ ၂၀၁၈ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလထိတွင် တစ်ဧကပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၉၀ ဒသမ ၄၄ တင်း ဖြစ်၍ အထွက်နှုန်း တိုးတက်သဖြင့် ထုတ်လုပ်မှုပမာဏတိုးသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်တွင်းစပါး စိုက်ပျိုး/ ရိတ်သိမ်း အထွက်နှုန်းနှင့် ထွက်ရှိမှုများမှာ အောက် ဖော်ပြပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စပါးစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှု အခြေအနေ

စဉ်	ကာလ	စိုက်ဧက	ရိတ်သိမ်းဧက	အထွက်နှုန်း (တင်း)	တစ်ဧက (ပျမ်းမျှ) အထွက်နှုန်း	ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ (တင်း)
၁။	၂၀၁၇ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလထိ	၁၅၆၆၂၄၉၇	၆၂၈၅၆၂	(မိုး) ၄၈.၅၀ (နွေ) ၉၁.၇၄	၈၉.၀၉	၅၅၁၀၆၃၃၁
၂။	၂၀၁၈ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလထိ	၁၅၆၃၅၈၄၄	၇၈၈၀၀၇	(မိုး) ၅၂.၇၃ (နွေ) ၇၂.၅၅	၉၀.၄၄	၇၁၂၆၃၉၂၃

Source: Myanmar Agriculture. Call Centre 067410139

တင်ပို့မှုအခြေအနေ

၃။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် Mini Budget တွင် စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်နေ့အထိ ပြည်ပဆန်၊ ဆန်ကွဲ တင်ပို့နိုင်မှုအခြေအနေမှာ (၁၁၂၇၂၅၇၇) တန်ဖြစ်ပြီး ယခင်နှစ်ကာလတူထက် (၄၈၈၅၉၂) တန်လျော့နည်းတင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ (၃၆၆၂၆၇) တန် (၇၅%) ခန့် လျော့နည်း တင်ပို့နိုင်ခဲ့သည်ကို စိစစ်တွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်နိုင်ငံချင်း တင်ပို့မှုကို နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် နိုင်ဂျီးရီးယား၊ အာဖဂန်နစ္စတန်၊ Sierra Leone, Moyolte, Papue,ယူအေအီး၊ ဆီနီဂေါ၊ ဂါနီယာ၊ Andorra, ဟောင်ကောင်၊ အဇန်ဘာဂျန်၊ ဂါနာ၊ ကင်ညာ၊ ဩစတြီးယား၊ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံများ ကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် တင်ပို့မှုရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် တင်ပို့နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ဂါနီယာ၊ ပိုလန်၊ ရုရှား၊ တရုတ်၊ ဂျာမဏီ၊ မဒါဂတ်စကာ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ဂျပန်၊ Côte d'Ivoire ၊ စင်ကာပူ၊ တူရကီနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် တင်ပို့မှု ပမာဏထက် လျော့နည်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အလားအလာရှိသော ဈေးကွက်အခြေအနေ

၄။ ITC Trade Map ကိုကိုးကား၍ အလားအလာရှိသော ဈေးကွက်များကို လေ့လာ ဖော်ထုတ်ရာတွင် ဆန်ဈေးကွက်တွင် တရုတ်၊ ဂျာမဏီ၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ များပါရှိသည်ကိုတွေ့ရပြီး၊ ဆန်ကွဲဈေးကွက်တွင် ဘယ်လဂျီယံ၊ တရုတ်၊ ဆီနီဂေါ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ Cote d'Ivoire နိုင်ငံများပါရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ အာရှထိပ်တန်းနိုင်ငံများအဖြစ် တရုတ်၊ အီရန်၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ ယူအေအီး၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မလေးရှား၊ ဂျပန်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ယီမင်၊ ကူဝိတ် နိုင်ငံများကိုဖော်ထုတ်ရရှိခဲ့ပါသည်။ အီးယူဈေးကွက်မှလည်း ဆန်တင်သွင်းမှုရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိ ရပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မိမိတို့အနေနှင့် အရည်အသွေးမြင့်ဆန်များကို ထုတ်လုပ်ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်က တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မတင်ပို့နိုင်သည့် / လျော့နည်းတင်ပို့ခဲ့သည့် နိုင်ငံများကို ပြန်လည် တင်ပို့နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် အလားအလာရှိသော ဝယ်လက်ဈေးကွက်နိုင်ငံများသို့ လည်းဈေးကွက်ထိုးဖောက်တင်ပို့သင့်ပါကြောင်း သုံးသပ်တင်ပြအပ်ပါသည်။

လျော့နည်းရသည့်အကြောင်းအရင်း

၅။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁)ရက်မှ စက်တင်ဘာလ(၃၀)ရက်အထိ Mini Budget ကာလတွင် ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ ဆန်၊ ဆန်ကွဲတင်ပို့မှုမှာ ယခင်နှစ် ကာလတူထက်လျော့နည်းတင်ပို့ခဲ့ရသည့် အကြောင်းအရင်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည် -

- (က) ယခုနှစ်တွင် ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လအတွင်း မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခဲ့သည့်အတွက် ရေစိုမိုးမိစပါးများဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး Export လုပ်သည့် ပမာဏ လျော့ကျခဲ့ခြင်း၊

- (ခ) ရာသီဥတုနှင့်ဆက်နွယ်ကာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအခက်အခဲရှိခဲ့ပြီး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ်မြင့်တက်ခဲ့မှု ဖြစ်ပေါ်သဖြင့် ပြည်ပတင်ပို့မှုပမာဏ လျော့ကျခဲ့ရခြင်း၊
- (ဂ) ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ ဆန်၊ ဆန်ကွဲတင်ပို့ခြင်းကို မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုတည်းကိုသာ အားကိုးဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် မိုးရွာသွန်းချိန်တွင် ဆိပ်ကမ်းသင်္ဘောတင် လုပ်ငန်းများရပ်ဆိုင်းထားရခြင်းကြောင့် တင်ပို့မှုပမာဏ လျော့ကျခဲ့ရခြင်း၊
- (ဃ) မိုးရွာသွန်းမှုကြောင့် ဆန်အထွက်လျော့ကျခဲ့သကဲ့သို့ ပြည်တွင်းဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာသည့်အတွက် ပို့ကုန်တင်ပို့သူများအနေဖြင့် စီးပွားရေးတွက်ချေမကိုက်သဖြင့် တင်ပို့မှု လျော့နည်းရခြင်း၊
- (င) အလားတူကာလအတွင်း ဆန်နှင့်ဆန်ကွဲတင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံများမှ ဝယ်လိုအားမရှိခြင်းကြောင့် တင်ပို့မှုလျော့နည်းရခြင်း၊
- (စ) ငွေကြေးဈေးနှုန်း တည်ငြိမ်မှုမရှိသောကြောင့် ဈေးနှုန်းကျဆင်းမှုနှင့်ကြုံလျှင် စီးပွားရေးအရ ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကြောင့် ချိန်ဆတင်ပို့နေကြရခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် အရောင်းအဝယ်နှောင့်နှေးရခြင်း၊
- (ဆ) နယ်စပ်မှ တရားမဝင်စပါးများထွက်ရှိနေသည့်အတွက်လည်း ပြည်တွင်း ဆန်၊ ဆန်ကွဲဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာသည့်အတွက် တင်ပို့မှုလျော့နည်းရခြင်း၊

သုံးသပ်တင်ပြချက်

၅။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁)ရက်မှ စက်တင်ဘာလ(၃၀)ရက်အထိ Mini Budget ကာလတွင် ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ ဆန်၊ ဆန်ကွဲတင်ပို့မှုမှာ ယခင်နှစ် ကာလတူထက်လျော့နည်း တင်ပို့ခဲ့ရမှု အပေါ် အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါကြောင်း သုံးသပ်တင်ပြအပ်ပါသည် -

- (က) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လအတွင်း မိုးစပါးများရေးကြီးနစ်မြုပ်မှုများကြောင့် ပျက်စီးသွားသည့် လယ်မြေများကို အပြည့်အဝပြန်လည်ဖော်ထုတ် ပေးနိုင်ပါရန်၊
- (ခ) ပျက်စီးသွားသည့် လယ်မြေများအပေါ် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်ရေး ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်၊
- (ဂ) အထွက်နှုန်းလျော့နည်းမှုအတွက် နည်းပညာအကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါရန်၊
- (ဃ) အောက်မြန်မာပြည်ရှိ ရေရရှိသည့်ဧရိယာများတွင် ရေတင်စပါး စိုက်ဧရိယာများတိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါရန်၊

- (င) ရာသီဥတုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော အခက်အခဲများအတွက် ကြိုတင်ဆောင်ရွက် သင့်သည်များကို ဆောင်ရွက်ထားရှိနိုင်ရန် (ဥပမာ - ဆိပ်ကမ်းအတွင်း အမိုးအကာ လုံခြုံသည် အကာအကွယ်ရှိသော သိုလှောင်ရုံများ တိုးချဲ့ခြင်း)၊
- (စ) ဆန်၊ ဆန်ကွဲ စိုက်ပျိုး၊ ထုတ်လုပ်သည်မှ ပြည်ပတင်ပို့သည်အထိ Supply Chain တစ်လျှောက်လုံးရှိ စိုက်ပျိုးမြေ၊ သွင်းအားစုများ၊ စက်ပစ္စည်းအလုပ်ရုံများ၊ သိုလှောင် ရုံများ အာမခံစနစ်များ စသည်လုပ်ငန်းစဉ်များ လုံလောက်စွာ တည်ရှိနိုင်ရေး၊ အဆင့် မြှင့်တင်နိုင်ရေးနှင့် လိုအပ်သည့် ချေးငွေများထုတ်ချေးပေးနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးနိုင် ရန်၊
- (ဆ) စပါးထုတ်လုပ်မှုမကျဆင်းစေရေးအတွက် စပါးစိုက်ဧက/အထွက်နှုန်းများ တိုးတက် စေရေးကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊
- (ဇ) ဈေးကွက်နိုင်ငံများ၏ မှာယူမှုလျော့နည်းရခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ဝယ်လိုအားရှိသော အမျိုးအစားများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဈ) စပါးအား ပြည်ပသို့ တရားမဝင်တင်ပို့မှုအား ထိရောက်စွာတားဆီး ကာကွယ်ပေးရန်၊
- (ည) G to G ဖြင့် ဆန်ရောင်းချနိုင်ရေးအား အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းလျက် ဈေးကွက် ရှာဖွေရေးဆောင်ရွက်ရန်

နိဂုံး

၆။ ဆန်သည် လူသားတို့အတွက် အရေးပါသော သီးနှံဖြစ်သည့်အပြင် ကြက်၊ ငှက်၊ ဝက်၊ ခွေး စသော တိရစ္ဆာန်များအတွက်လည်း အစာအဖြစ် အသုံးပြုပါသည်။ ဆန်ကို အမှုန်ပြုလုပ်၍ ကစော် ဖောက်ခြင်း၊ အထည်အလိပ်များ ကော်တင်ခြင်း၊ ကော်မှုန့်လုပ်ခြင်း၊ ဆန်ကြာဇံ၊ ဆန်ခေါက်ဆွဲ၊ ရိုးရာမုန့်များပြုလုပ်စားသုံးခြင်းစသည်ဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အသုံးပြုကြပါသည်။ စပါးကိုဆန် အဖြစ် ကြိတ်ခွဲရာမှထွက်ရှိလာသော ဖွဲနုနှင့်ဆန်ကွဲများကိုလည်း တိရစ္ဆာန် အစာအဖြစ် အသုံးပြု သည့်အပြင် ဖွဲနုမှဖွဲနုဆီထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆန်စပါးသည် ပြည်တွင်းစားသုံးမှု အတွက် အရေးပါသလို ပြည်ပတင်ပို့ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အတွက် အဓိကအားထားရသော သီးနှံဖြစ်ပါသည်။

၇။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စိုက်ပျိုးသည်မှထုတ်လုပ်တင်ပို့သည်အထိ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်ရှိသည့်လိုအပ်ချက် များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၊ အသင်းအဖွဲ့များ၊ ထုတ်လုပ်သူများမှ စွမ်းအားပြည့် ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေအားထားရာ ကုန်စည် ဖြစ်သည့် ဆန်၊ ဆန်ကွဲ များကို ယခင်ကာလများထက် ပိုမိုတင်ပို့နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပါ သည်။